ʻATIQOT

VOLUME 54

Jerusalem Excavation Reports

ISRAEL ANTIQUITIES AUTHORITY
JERUSALEM 2006

'Atiqot
Publications of the Israel Antiquities Authority

Editor-in-Chief: Zvi Gal

Series Editor: Rachel Kudish-Vashdi

English Editors: Lilly Gershuny
Joe Shadur
Ann Roshwalb-Hurowitz
Jacqueline Miller

Hebrew Editors: Zvi Gal
Lior Wexler
Ayelet Gilboa

Editorial Coordinator: Aviva Schwarzfeld

Cover Illustrations
English: Six-Mouth Oil Lamp of the Byzantine Period from the Naḥalat Aḥim Quarter, Jerusalem (Photography: Tsila Sagiv)
Hebrew: Decorated Ossuary of the Second Temple Period from the Arnona Quarter, Jerusalem (Photography: Clara Amit)

Typesetting and Layout: Hagar Maimon and Margalit Hayosh
Production: Hagar Maimon
Preparation of Illustrations: Natalia Zak, Irina Berin and Elizabeth Belashov

Scanning, Plates and Printing: Keterpress Enterprises, Jerusalem

© 2006, the Israel Antiquities Authority
POB 586, Jerusalem 91004
ISBN 965–406–196–1
ISSN 0792–8424

www.antiquities.org.il

CONTENTS

Jerusalem, Khirbat Ka‘kul (Pisgat Ze’ev H): Early Roman Farmsteads and a Medieval Village	Jon Seligman	1
The Medieval Ceramics from Khirbat Ka‘kul	Adrian J. Boas	75
An Inscribed Jar Handle from Khirbat Ka‘kul	Nitzan Amitai-Preiss	105
The Glass Vessels from Khirbat Ka‘kul	Yael Gorin-Rosen	107
Coins from the Excavations at Khirbat Ka‘kul	Ariel Berman	113
Human Skeletal Remains from a Second-Temple-Period Tomb in Arnona, Jerusalem	Joe Zias	117
Anthropological Analysis of the Human Skeletal Remains from Naḥalat Aḥim, Jerusalem	Joe Zias	121
Excavations in the Mamillah Area, Jerusalem: The Medieval Fortifications	Ronny Reich and Eli Shukron	125

Summaries of the Hebrew Section

A Farmhouse from the Late Iron Age and the Second Temple Period in ‘French Hill’, North Jerusalem	Gaby Mazor	153
A Burial Cave of the Second Temple Period in the Arnona Quarter, Jerusalem	Ya‘akov Billig	154
Installations and Burial Caves in Ramat Sharet, Ramat Denya, Jerusalem	Amit Re’em and Anna de Vincenz	156
Burial Caves from the Second Temple and Byzantine Periods on the Western Slope of Mount of Olives, Jerusalem	Amit Re’em, Zubair ‘Adawi and Tal Ilan	158
A Burial Cave of the Byzantine Period in the Naḥalat Aḥim Quarter, Jerusalem	Elena Kogan-Zehavi	160
A Burial Cave from the Byzantine and Early Islamic Periods in Ḥorbat Gores, the Gonen Quarter, Jerusalem	Gideon Solimany, Tamar Winter and Anna de Vincenz	161
The Old City Wall of Jerusalem: The Northwestern Corner	Shlomit Weksler-Bdolah	163

The Hebrew Section 1*–119*

Abbreviations

AASOR	Annual of the American Schools of Oriental Research
AJA	*American Journal of Archaeology*
BA	*Biblical Archaeologist*
'Atiqot (*ES*)	English Series
'Atiqot (*HS*)	Hebrew Series
BAR Int. S.	British Archaeological Reports (International Series)
BASOR	*Bulletin of the American Schools of Oriental Research*
DJD	Discoveries in the Judaean Desert
DOP	Dumbarton Oaks Papers
ESI	*Excavations and Surveys in Israel*
HA	*Ḥadashot Arkheologiyot*
HA–ESI	*Ḥadashot Arkheologiyot – Excavations and Surveys in Israel* (from 1999)
IAA Reports	Israel Antiquities Authority Reports
IEJ	*Israel Exploration Journal*
JRA	*Journal of Roman Archaeology*
JNES	*Journal of Near Eastern Studies*
JSOT	*Journal for the Study of the Old Testament*
LA	*Liber Annuus*
PEFQSt	*Palestine Exploration Fund Quarterly Statement*
PEQ	*Palestine Exploration Quarterly*
QDAP	*Quarterly of the Department of Antiquities of Palestine*
RB	*Revue Biblique*
RDAC	*Researches of the Department of Antiquities of Cyprus*
ZDPV	*Zeitschrift des Deutschen Palästina-Vereins*

Addresses of authors other than employees of the Israel Antiquities Authority:
Adrian J. Boas—the Zinman Institute of Archaeology, the University of Haifa; Nitzan Amitai-Preiss—Department of Bible, Archaeology and Ancient Near Eastern Studies, Ben-Gurion University of the Negev, Be'er Sheva'; Ariel Berman—5b Ha-Zipornim St., Qiryat Tiv'on 36066; Joe Zias—Science and Archaeology Group, the Hebrew University, Jerusalem

עתיקות

כרך 54

חפירות בירושלים

רשות העתיקות
ירושלים התשס"ז

עתיקות
פרסומי רשות העתיקות

עורך ראשי: צבי גל

עורכת הסדרה: רחל קודיש־ושדי

עריכה עברית: צבי גל
ליאור וקסלר
איילת גלבוע

עריכה אנגלית: לילי גרשוני
ג׳ו שדור
אן רושוולב־הורוביץ
ג׳קלין מילר

רכזת מערכת: אביבה שוורצפלד

איורי עטיפה
עברית: גלוסקמה מעוטרת מימי הבית השני שנמצאה בשכונת ארנונה, ירושלים (צילום: קלרה עמית)
אנגלית: נר שש־פיות מהתקופה הביזנטית שנמצא בשכונת נחלת אחים, ירושלים (צילום: צילה שגיב)

סדר ועיצוב: הגר מימון ומרגלית היוש
הבאה לדפוס: הגר מימון
הכנת איורים לדפוס: נטליה זק, אירינה ברין ואליזבט בלשוב

סריקות, לוחות ודפוס: מפעלי דפוס כתר, ירושלים

© כל הזכויות שמורות לרשות העתיקות
ת״ד 586, ירושלים 91004
ISBN 965–406–196–1
ISSN 0792–8424

www.antiquities.org.il

תוכן העניינים

בית חווה משלהי תקופת הברזל ומימי הבית השני ב׳גבעה הצרפתית׳, צפון ירושלים	גבי מזור	*1
מערת כוכים מימי הבית השני בשכונת ארנונה, ירושלים מטבע, מאת גבריאלה ביכובסקי	יעקב ביליג	*15
מתקנים ומערות קבורה ברמת שרת, רמת דניה, ירושלים ממצא המטבעות, מאת רוברט קול	עמית ראם ואנה דה־וינסנס	*31
מערות קבורה משלהי ימי הבית השני ומהתקופה הביזנטית על המדרון המערבי של הר הזיתים, ירושלים	עמית ראם, זובייר עדווי וטל אילן	*47
מערת קבורה מהתקופה הביזנטית בשכונת נחלת אחים, ירושלים	אלנה קוגן־זהבי	*61
מערת קבורה מהתקופה הביזנטית וראשית התקופה האסלאמית בחורבת גוֹרֵס שבשכונת גונן, ירושלים	גדעון סולימני, תמר וינטר ואנה דה־וינסנס	*87
חומת העיר העתיקה של ירושלים: הפינה הצפונית־מערבית ממצאי הזכוכית, מאת יעל גורין־רוזן מטבעות, מאת גבריאלה ביכובסקי	שלומית וקסלר־בדולח	*95

החלק האנגלי

ירושלים, ח׳רבת כעכול (פסגת זאב ה׳): בתי חווה מהתקופה הרומית הקדומה וכפר מימי הביניים	יוחנן (ג׳ון) זליגמן	1
קירמיקה מימי הביניים מח׳רבת כעכול	אדריאן בועז	75
חותמת על ידית פך מח׳רבת כעכול	ניצן עמיתי־פרייס	105
כלי הזכוכית מח׳רבת כעכול	יעל גורין־רוזן	107
המטבעות מח׳רבת כעכול	אריאל ברמן	113
שרידי עצמות אדם מקבר מימי הבית השני בארנונה, ירושלים	ג׳ו זיאס	117
ניתוח אנתרופולוגי של עצמות האדם מנחלת אחים, ירושלים	ג׳ו זיאס	121
חפירות באזור ממילא, ירושלים: ביצורים מימי הביניים	רוני רייך ואלי שוקרון	125